

Voortgang open access in Nederland

Open access deals 2017

De VSNU heeft een [akkoord](#) bereikt met uitgeverij Brill op het gebied van open access. Wetenschappers van tien verschillende Nederlandse universiteiten krijgen online toegang tot alle tijdschriften van Brill. Het gaat om 240 titels binnen de vakgebieden Geesteswetenschappen, Sociale Wetenschappen, Biologie en Recht. Naast de toegang tot artikelen kunnen wetenschappers, verbonden aan een Nederlandse instelling, dankzij dit akkoord ook zonder aanvullende betaling open access publiceren in de tijdschriften van Brill op het gebied van Internationaal Recht en Internationale Betrekkingen. Dit gaat over ongeveer 40 titels. De gemaakte afspraken gelden voor dit jaar en voor 2018.

Ook uitgever Walter de Gruyter heeft samen met de Nederlandse universiteiten een [akkoord](#) gesloten over open access publicaties. Auteurs kunnen met een korting van 90% open access publiceren in de tijdschriften waarop de verschillende universiteitsbibliotheken een abonnement hebben. Het gaat in totaal om 64 tijdschriften.

WOB verzoek

In september vorig jaar is een WOB-verzoek ingediend bij alle Nederlandse universiteiten aangaande open access. Het doel van het verzoek was om te achterhalen hoeveel universiteiten betalen aan uitgevers om artikelen van aan de universiteit gelieerde onderzoekers open access te publiceren. De VSNU heeft een [overzicht](#) gemaakt van de belangrijkste elementen uit de opgevraagde contracten. Alleen contracten gesloten tot het moment van de WOB-aanvraag (september 2016) zijn meegenomen. Naast een overzicht zijn via de website van de VSNU ook de volledige teksten van de contracten te vinden. De gegevens van Springer en Elsevier zijn niet opgenomen in dit overzicht. Deze uitgevers hebben een bezwaarprocedure aangespannen tegen het openbaren van de contracten waardoor de gegevens nog niet publiek beschikbaar zijn. De [hoorzitting](#) van deze bezwaarprocedure vond plaats op 23 maart. De uitgevers maken bezwaar op basis van hun marktpositie en de gemaakte afspraken over geheimhouding. De bezwaarcommissie komt op een later moment met een oordeel.

Universiteit Twente gaat voor volledige open access in 2020

Het College van Bestuur van de [Universiteit Twente](#) volgt de Europese Unie zodat in 2020 alle wetenschappelijke publicaties vrij toegankelijk zijn. Onlangs heeft de universiteit beleid vast gesteld om dit te bereiken. Voortaan moeten onderzoekers verbonden aan de universiteit Twente verplicht hun publicaties beschikbaar stellen aan het archief van de universiteit genaamd UTpublications. UTpublications is onderdeel van een wereldwijd netwerk van wetenschappelijke informatie. Er zijn nu 6700 hybride tijdschriften waarin de onderzoekers gratis kunnen publiceren. Volgens universiteitsbibliothecaris Marjolein Drent gaat het in het nieuwe beleid vooral om artikelen die via de groene route worden gepubliceerd. Toch zitten er nog steeds een aantal moeilijkheden aan het beleid: "als een wetenschapper bijvoorbeeld niet open access publiceert, mogen we de uiteindelijke pdf ook niet vrij toegankelijk beschikbaar maken via UTpublications" aldus Drent.

Monitoring open science wereldwijd

De Europese Commissie heeft een [website](#) gelanceerd om open science wereldwijd te monitoren. Deze website is onderdeel van de inzet van de Europese Commissie voor open science. Verschillende stakeholders, zoals onderzoekers, beleidsmakers, financiers, bibliothecarissen en uitgevers krijgen door de website toegang tot data en trends op het gebied van open science.

Onderzoek naar frauduleuze tijdschriften

Poolse wetenschappers hebben onderzoek gedaan naar fraude die wordt gepleegd in de wereld van wetenschappelijke tijdschriften. In een experiment heeft de fictieve Anna O. Szust, expert in cognitieve en sociale wetenschappen, een open sollicitatie gestuurd naar 360 tijdschriften op verschillende wetenschapsgebieden met de vraag toe te kunnen treden tot de redactie van het tijdschrift. 48 tijdschriften wilden de fictieve Szust wel opnemen. Bij een groot deel van de 48 tijdschriften ging het om 'predatory' uitgevers met een open access component. Uit dit artikel blijkt dat er continue aandacht moet blijven voor het waarborgen van de kwaliteit van open access publicaties. In [Nature](#) is uitgebreid aandacht besteed aan dit onderzoek. In het artikel wordt ook aandacht besteed aan de druk voor onderzoekers om te publiceren. Deze druk kan bijdragen aan de sterke groei van predatory tijdschriften, omdat publicaties van groot belang zijn voor het carrière pad van onderzoekers.

Internationale ontwikkelingen

Duitsland

In Duitsland voeren zestig Duitse onderwijsinstellingen via Projekt Deal onderhandelingen over open access met uitgevers. Met ingang van 1 januari 2017 hebben deze instellingen hun abonnementen bij Elsevier opgezegd, om de uitgever te dwingen tot betere open access afspraken. Vorige maand hebben Duitse wetenschappers weer [toegang](#) gekregen tot tijdschriften van Elsevier. Het lijkt een poging van Elsevier om zich in aanloop naar de volgende onderhandelingen welwillend te tonen om tot een overeenkomst te komen. Deze ronde is gestart op 23 maart.

Verenigde Staten

[Harvard University](#) heeft Digital Access to Scholarship at Harvard gelanceerd. Een gratis online platform met peer reviewed artikelen die voor iedereen toegankelijk is. Om het belang en de impact van open access te benadrukken is er op de website een interactieve kaart beschikbaar waarop gebruikers berichten kunnen plaatsen. Dit geeft een beeld in welke landen er behoefte is aan de open access gepubliceerde artikelen. Kyle K. Courtney, programma manager van de Harvard Library, geeft aan dat door het verwijderen van financiële barrières van peer reviewed artikelen kennis geen privilege voor de elite meer is maar beschikbaar voor iedereen.

Naast Harvard worden er ook aan [Berkeley University of California](#) belangrijk stappen gezet op het gebied van open access. Berkeley heeft zich aangesloten bij het doel om in 2020 volledig open access te publiceren. Momenteel wordt er vanuit de Berkeley Library samen met stakeholders gewerkt aan een campus roadmap om het beleid vorm te geven. In dit proces is aangegeven dat het aanreiken van open access mogelijkheden aan onderzoekers en aan auteurs genootschappen een belangrijke positie krijgt in dit beleid.

Open access in de media

In de [Huffington Post](#) is een blog geplaatst van Richard Price, oprichter van kennisdelingsnetwerk Quora, waarin hij zijn toekomstvisie op open access schetst. In deze blog beschrijft hij dat volledige open access verder gaat dan enkel publiceren via een open access route. Hij stelt dat er ook gekeken moet worden naar andere barrières die de toegang tot artikelen verhinderen, zoals taal. Hij pleit er voor dat artikelen in iedere taal beschikbaar zijn. Ook wil hij dat er van een artikel verschillende versies worden gepubliceerd; een versie voor wetenschappelijk gespecialiseerde lezer, een versie voor de algemene wetenschappelijke lezer en een versie voor het publiek met een journalistieke beschrijving van de bevindingen. Wetenschappers moeten volgens Price worden beloond voor open access van onderzoek en datasets. Er moet volgens hem een nieuw systeem ontwikkeld worden gekoppeld aan het peer review systeem. Het huidige systeem houdt geen rekening met het publiceren van bijbehorende datasets en dat moet meer gestimuleerd worden.

OPEN ACCESS AGENDA

Presentatie beschikbaar over open access

De EU heeft de ambitie uitgesproken dat in 2020 alle wetenschappelijke publicaties 100% open access zijn. Mede in dat licht verzorgt de VSNU in de EU presentaties over het Nederlandse open access beleid, dat internationaal als toonaangevend wordt gezien. Daarom heeft de VSNU hierover een [presentatie online beschikbaar](#) gesteld.

Relevante evenementen

3 april 2017: [Research Excellence & Academic Publishing – open access, open data & copyright impact](#) – VK, Londen

5 t/m 7 april 2017: [9th RDA Plenary Meeting. Data infrastructures for open science](#) – Spanje, Barcelona

6 april 2017: [An Update on Access to Research](#) – Webinar online

7 april 2017: [A transition to fair open access](#) – Nederland, Leiden

7 t/m 8 april 2017: [SIS Conference on Open Access: The Road to Freedom](#) – India, Calcutta

20 april 2017: [On the road towards a sustainable open access publishing market](#) – Nederland, Den Haag

26 april 2017: [April OpenCon Community Call](#) – Webinar online

27 t/m 28 april 2017: [Open data for cultural heritage](#) – Italië, Milaan

MEER INFORMATIE

- [Veel gestelde vragen open access](#)
- [Factsheet open access](#)
- www.vsnu.nl/openaccess
- www.openaccess.nl

Vernieuwd E-zine over open access

In het vernieuwde E-zine wordt beschreven welke impact open access publiceren heeft en wat het succes is van de Nederlandse inzet op het gebied van open access. Het E-zine is ook in het [Engels](#) beschikbaar.

Colofon

De nieuwsbrief open access is een uitgave van de VSNU, in samenwerking met de Nederlandse universiteitsbibliotheken en de Koninklijke Bibliotheek. Deze nieuwsbrief is bedoeld voor iedereen die geïnteresseerd is in open access, waaronder wetenschappers, universiteitsbestuurders, bibliotheekmedewerkers, kennispartners, politici en media.

Tips of suggesties?

Mail naar openaccess@vsnu.nl.

Aan- en afmelden

Aanmelden kan via [dit formulier](#).

Afmelden kan via de link 'unsubscribe' in de footer of stuur een mail naar openaccess@vsnu.nl.

